

אם רוצה

פרשת כי (צ) ג' ע

2

כד, א וכתב לה ספר כריתות

אמר הגר"א: מדוע נקרא ספר כריתות בשם 'גט'? משום שכל שתי אותיות מהאלף בית - סמוכות לפעמים זו לזו, ורק שתי אותיות הללו, ג' וט', אינן סמוכות זו לזו בשום מקום במקרא. לפיכך אין נאות מהן לציין כריתות...

(1) חזקה א"ת

(2) א"ת חזקה

הציבור והיחיד

1 **כ"י** תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוךך בידך ושבת שבי, וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה ולקחת לך לאשה וגו'.

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

6

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

16

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

24

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

26

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

31

והנה בפרשת שופטים (דברים כ, ח) מתארת התורה מי הם אלה שאינם יוצאים למלחמה, ושם מובא הפסוק: "ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו וגו'". ואומרת על כך המשנה במס' סוטה (דף מד, א): "ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו וכי רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות שבדו, רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וכי הרי הוא "הירא ורך הלבב". והגמרא שם שואלת מאי איכא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי, ומתרצת; איכא ביניהו עבירה דרבנן, שלפי רבי יוסי הגלילי אפילו אם עובר על עבירה מדרבנן הרי הוא מחוזרי המלחמה כגון אם שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

36

1

3

1 אולם היא היא הנונתת, שום עבירה הנעשית ע"י אדם הנמצא במסגרת תורתית מסודרת אינה דומה לעבירה שהאדם עושה אותה במקום הפקר. כשאדם נמצא במסגרת של ציבור, קל לו הרבה יותר להמנע מן העבירה, ואם ח"י עשאה, כי אז קל לו מאד לשוב בתשובה שלימה. לא כן פני הדברים כשאדם נמצא מחוץ למסגרת של תורה, כי אז הפיתוי לעבירה הוא גדול פי כמה עד כדי מצב שאדם כמעט ואינו יכול בכוחות עצמו להתגבר על יצריו. ומתוך ידיעה זו של התורה, ראתה היא להתיר את לקיחתה של יפת תואר כדי שלא להעמיד את האדם בפני מצב שאולי איננו יכול לעמוד בו. ורק דבר אחד ברור הוא מכאן, עד כמה גדולה היא הסכנה של הפירוד, של פירוק מסגרות, של עשייה עצמית ופרטית מחוץ למסגרת. ועל כך אומרים אנו בהגדה של פסח על אותו רשע, דכיון שהוציא את עצמו מן הכלל - כפר בעיקר, עד כדי כך.

11 בזה נבין גם את דברי הגמרא בסנהדרין (קה) עה"פ מפרשת השבוע "ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה", אמר רבי יוחנן מברכתו של בלעם אתה למד מה היה בליבו. ביקש לומר שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, אמר "מה טובו אהליך יעקב וגו'" אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר "ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה וכי" קללה ולא קללות עיי"ש.

16 דהיינו, בלעם ידע ידוע היטב כי המסגרות של בתי כנסיות ובתי מדרשות הן הן אלו השומרות על יהדותו של הפרט ויהדותם של כלל ישראל, ואם ח"י מסגרת זו תתפרק, או אז תתפרק עמה גם השמירה הקהילתית היהודית והסכנה תהא גדולה לצניעות ולטהרת ישראל.

21 כך קורה גם לאותו "בן סורר ומורה" שבפרשתנו, שמרגע שאיננו שומע בקול אביו ובקול אמו ועוזב את המסגרת המשפחתית והנה לאן מתדרדר אותו ילד, עד שגונב ורוצח וכדברי הירושלמי בסנהדרין "לבסוף משכח את תלמודו" ואז כבר אין סיכוי שישוּב בתשובה שלימה, וכל זה קורה כאשר הוא מתנתק מהמסגרת השומרת והמחזקת.

26 זכורני משפחה שהפכה להיות חרדית, ילדיה למדו בתלמודי תורה. רק חסרון אחד היה שאבי המשפחה שגם הוא הפך ליהודי חרדי לא היה בא לביכניס כלל ועיקר, ולטענתו, זה מרוב גדלו ותפארתו, עמקותו וחסידותו. שיחות רבות נהלתי איתו וללא

הועיל. ולבסוף המשפחה כולה הפכה לחילונית מובהקת על כל סממני החילוניות, זאת משום שבאין מסגרת, אין שום ערובה לחוסנה היהודי של המשפחה היהודית.

31 הכח המיוחד שיש לציבור היא מעלה מיוחדת שיש לעם ישראל בלבד. עשרה ישראלים בהתכנסם יחד, אין מעמדם כעשרה פרטים אלא ככלל, והם נקראים "עדה" - "ציבור". ואילו שאר אומות העולם אף בהתכנסות של רבים מהם הרי הם כפרטים.

36 הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל למד ענין זה מן הכתוב בפרשת ואתחנן (דברים ד, ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קוראינו אליו". פסוק זה מביע את הרעיון שה' שומע לתפילותיהם של ישראל. והקשה הגרי"ז זצ"ל, הרי תפילה וזעקה יש גם באומות העולם, וגם להם הקב"ה שומע. וכך נאמר בתפילת שלמה: "וגם אל הנכרי אשר לא מעמדך ישראל הוא" (מלכים"א, ה, מא). וכן בישיבתו (נו, ז) "כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים". וא"כ במה נתייחד עם ישראל "הגוי הגדול" משאר אומות העולם בענין זה. והסביר, כיון שבפסוק זה חגמרא דורשת אותו על תפילת הציבור (מס' ראש השנה יח, א), נמצא שזה הדבר שנתייחדו בו עם ישראל משאר העמים - בתפילת הציבור. תפילת הציבור שכוחה גדול ונשמעת בכל קוראינו, כוח זה אינו אלא בישראל בלבד, שקיבוץ ישראלים יצא מכלל פרטים ונחשבים "קהל". מה שאין כן אומות העולם שאפילו קיבוץ גדול של גויים, אינם מצטרפים להיות ציבור ואינם קהל.

46 בספר "צפנת פענח" (מהדו"ת יג) הביא רביה אחרת על חשיבותו של הציבור דוקא בעם ישראל. נאמר במשנה ריש מס' ראש השנה "בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה וכי' וכתג נידונין על המים". ויש לדקדק בלשון המשנה שבתחילה נקטה בלשון יחיד - "העולם נידון", אבל אצל מים, נקטה המשנה בלשון רבים - "נידונין". ויישב שם על פי דברי רש"י למסכת סוכה (נה, ב): "שבעים פרים היו מקריבים בחג הסוכות". ומפרש"י: "שהיו מקריבים פרים אלה בחג כנגד שבעים האומות כדי לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם" (רש"י ד"ה שבעים). ומכאן שהתנא סובר שהגויים אינם מצטרפים לציבור אחד שאפשר יהיה לומר עליו בלשון "נידון" - ביחיד, אלא לעולם הם בבחינת פרטים רבים. ומשום כך בסיפא כשמדובר ביחוד על גשמים לגויים, נקט התנא לשון רבים.

זהו כוחו של הציבור, כוח עצום ורב ניתן לו, כוח מאחד ומלכד אשר איש את רעהו

2

והשכר בשתי מצות הללו
 הוא אריכות ימים אלא שבמצות כבוד אב ואם הוזכר על האדמה, וכן במשקלות *
 וכאן בשלוח הקן אמר: למען ייטב לך והארכת ימים, ולא הוזכר * על האדמה, ובאור
 והארכת ימים, תאריך אף * מן הימים שכתוב בו: כי ששת ימים * ויש עוד דעת
 אחרת * שיש בקיום מצוה זו התעוררות רחמים על כל העולם, והוא כי מתוך שהוא
 משלח את האם הגנה היא מצטערת ודאגת על תרבו קנה ורחוק בניה ומצטערת והולכת
 ורוצה לאבד את עצמה, ומתוך צורה הגדול השר הממונה על העופות מבקש רחמים

(4)
 ק"ק

מהקב"ה, ואז הקב"ה שכתוב בו: ורחמיו על כל מעשיו, ממשיך שפע הרחמים * על
 כל המצטערים והצריכים רחמים ומרחם עליהם. נמצאת אומר: שהמקיים מצוה זו ומשלח
 הוא סבה לעורר רחמים על כל העולם וטוב לו עמה, וזה שאמר: למען ייטב לך
 והארכת ימים, כלומר אותו השלוח יהיה לטוב לך והארכת ימים עליו, כי אריכות ימים
 בסבת הרחמים. ומצאתי במדרש באלה הדברים רבה * : מצות שלוח הקן שכרה בנין.
 אמר הקב"ה: אם אין לך בנין, אני נותן לך בנין, מנין, שנאמר: שלח תשלח את האם
 ואת הבנים תקח לך, שלח תשלח את האם, ומה שכר אתה נוטל, את הבנים תקח לך.
 והמדרש הזה ירמז אל הסוד הזה שהוכרחי. ובאר עוד * כי המדה ההיא * היא מקום

(5)
 י"א נ"א

6) Broach Through Torch
 שלח תשלח את האם. (דברים כ"ב ז')

YOU SHALL SURELY SEND AWAY THE MOTHER BIRD." (Dvorim 22:7)

1 The Talmud (*Chulin 141a*) states that I might think this only applies if one needs the mother bird for personal use. But if one needs it for a *mitzvah*, I might think that one has a right to take it. Therefore the Torah repeats the term which denotes sending (in the Hebrew) to teach us that even if you need it for a *mitzvah*, you must send away the mother bird.

My Rebbe, Rabbi Chayim Mordechai Katz, the late Rosh Hayeshiva of Telz, used to say on this that someone might think that if he needs the bird for a *mitzvah*, he need not be concerned with feelings of compassion. That is the lesson here: even when you are engaged in fulfilling a *mitzvah*, you must be sensitive to the pain and suffering of others. Do not use your involvement in a *mitzvah* as an excuse to disturb others. For example, if you are studying Torah, do not do so in a loud voice if that would prevent others from falling asleep.

2 Once it was difficult to find ten people for an early *minyan* for *minchah* where the Chazon Ish prayed. By the time they had ten people it was already a quarter to one in the afternoon. Rabbi Shmuel Greineman asked his brother-in-law, the Chazon Ish, "What should I do? I told someone I would meet him at my house at one o'clock. Now that we are starting the afternoon prayers a bit later than usual, I will not be able to make it home on time for the appointment. Is it proper for me to make that person wait?" The Chazon Ish replied, "Someone who cleaves to the trait of truth will not even have a question in this instance."

3 Even though the early *minyan* was losing its tenth person and had to be foregone that day, the Chazon Ish told his brother-in-law that there is no question that coming on time is a matter of truthfulness. (*P'air Hedor*, vol.3, p.20)

ויש לזכר דבריו, משום דהבנים שיש לאדם הם סגולה שיזכו האבות לאריכות ימים, כמו שפירשנו בפרשת משפטים את הפסוק לא תהיה משכלה בארץך את מספר ימין אמלא על פי מה שפירש התתם סופר (ני מנא) הפסוק והוסיף ה' לטובה צפרי בטן, דהרמב"ם כתב אגרת לבנו אשרי אדם שחמס ימיו במהרה, דלכל אדם יש קצבה מה שצריך לתקן במורה ובמנוחה, ומי שאמר הקצבה ההיא השלים ימיו, אמנם היינו דוקא אם הוא לעצמו אבל אם יש לו בנים או חלמידים שפועל עליהם להיטיבם, או אין קצבה זו, ועל זה אומר הכתוב והוסיף ה' לטובה שיתן לך מותרות חיים לטובה צפרי בטן כדי שחובל לפעול עליהם, ע"כ. ופירשנו בזה לא תהיה משכלה ועקרה בארץך, כלומר שהיו לך בנים, וממילא את מספר ימין אמלא, דבעבור חינוך הבנים יהיה לך אריכות ימים. זה הביאור כאן, דשמעינן ממדרש הג"ל דסגולה מצוה שלוח הקן היא דמכה לבנים, וא"כ צריך לחנכם ובעבור זה חזכו לאריכות ימים.

(3)

7) אמר עזריק

כ"ג, ג'. לא יבא ממזר בקהל ה'.

באמת יש לנו לעיין מה ענינם של כל דיני אישות ונישואין בספר דברים, והלא ביארתי בכמה מקומות [עייין לעיל בפרשת שופטים [י"ז פ"ח] ולהלן בפרשת וילך

[ל"א פ"א] באריכות] ובאמת ספר דברים הוא ספר הנוגע למלך ולעניני ציבור, והיינו שמשנה בעמדות בערכות מראב וראה שהוא לא יכנס לארץ ישראל, החליט לחזור ולשנות את המצוות הנוגעות אל הציבור והכלל, וכן כל עניני הנהגת המלחמה והמשפט, כדי שהמלך החדש ובני ישראל ידעו מה לעשות בהכנסם לארץ ישראל. אבל מדוע נכתבו דינים אלו של ממזר וגיטין ויבום וכדומה בספר זה, הלא לכאורה מקומם הוא בספר ויקרא עם שאר הלכות ערוות וכדומה?

אבל נראה מזה שענין הנישואין אצל בני ישראל אינו ענין פרטי הנוגע לשני הצדדים ומשפחתם בלבד, אלא הוא נוגע לקהל כולו, שעל ידי נישואיו נכנס הבחור לקהל ישראל ונהיה כחלק מהציבור, ולכן מי שאינו יכול לינשא נקרא בתורה ובלשון חז"ל בשם "פסולי קהל", והיינו שהוא נפסל מלהיות חלק מהקהל והוא צריך לישאר כמו שהיה - יחיד לעצמו. ולכן כל הדינים הקשורים עם זה, מי מותר ומתי מותר ואיך פרטי הדברים נעשים, כל זה חלק מתורת הציבור הוא, ושפיר שייכים דינים אלה בספר דברים. זה הוא הטעם שאם חתן מתפלל בבית הכנסת אז כל הצבור שאצלו פטורין מלומר תחנון - ולא מציינו דין זה באבל ר"ל שאינו פטור את הציבור מחמתו שלא בבית האבל, אלא משום שמחת חתן אינו רק שמחתו אלא שמחת כל הציבור, וכולם נפטרים מלומר תחנון מחמת שזו היא שמחתם ממש ולא משום שמחת החתן, ודו"ק.

8) מיהו ע"כ אלף ת"ו ע"כ

תשובה לבנה אהבי תלמידי יידי הרב חנוניל מהר"ר חד יצ"ו:

1 עם הלילה חס בניעמי מכתבך אשר אחס שאל בדבר הירודן סמוכני לניסחך עם בן תורה ויחסן רק שבשעת חלוי כשיני עם שנו סוף כסס חצי הכתוב: אהבי תלמידי לולא הכתבך. אין דרכי להשיב בתינים כאלו דברים שאין להם שורש בהלמוד ובמסקנים אך נודל הכתבך כולו חן לגדרי. דע תלמידי שמצבי ויסוד דברים אלט הקוקים על לוח לבך לזכרון סללל כגדול שאין לכל הקמים שאמר התלמוד רשח לומר דבר עבד התלמוד והאומר דבר לספור טו"ו מדברי התלמוד לא יתב בנלל חכמי ישראל, וחמסס כשאלו מולאים אחר מחממי ישראל הסוחק בתורה וביראה בלי ספק שכתב בספר דבר הסופר לדברי התלמוד חייבים הם להמחיר נסחך למרן דבריו שלא דבר רק לשטע או להספחה פסטיס ודברי התלמוד הם על סללל. ויחולל בזה אלו מולאים לרביט יודוס הסודי בלוחם שלו דברים שמחמק אסור לו להמחיק, כי הוא אומר שלא יתב בזה לחשו ובגמרה אמרו שסוף מלטה, סוף אומר שלא יתב אב ובטו ספי לחיות ורע סוף וכו' מאלו שפי בזה של אבנה סורוס, סוף אומר שלא יתב ב' לחיס ספי לחיות ובגמרה שמינים אב לחיס ככיס סללו שמינים. 6

2 אבל סלמח יורה דרבי כי הסודי לרעו לחירו ט"ב לחיי גמרה כי

21 דברי התלמוד שהיה על כנלל דברי הסודי היה על הפרט, סוף חדל וסוד לחינה סבלה"ה בלחה"ו ששאלה"ו חין כהן חסס כלל ואחי' לרעו של הסודי, ואחינה חרי עמי לוכיח שהסודי דבר רק על סייק עם העלס היתן בשעת לחיה או שעת סמילה אבל לא על עם שכתבך לשיני חסס. חדל סכיונל בזה סר"ל הסודי על הזונות שהיא סכנה ואמרו בפסחים ק"ח ע"ב כום של ברכה לטובע מלטרף ולרעס איט מלטרף, כן חני אומר חסס-הזה שכתבך בו לברכה נימן ולברכה מלטרף שחס היה מודמן לו להשק אסר עם לחיה כשם העלס שלו סיה יסור לקחה עם שכתבך מלטרף לפונה והרי יש לו עם חדש אבל חס מודמן לו חסס חסס לחיה כשם חדש שלו או עם זה שיתן לברכה איט מלטרף לרעס ויטול לקחה ולא ייקר לו עם זה חסס ולברכה נימן עם סיה ולא לקלה. סוף חדל. ויסוד לחינה מסכתא סכיונל חסודי לא סיה על עם המתחשס דודחי לא חמיר לוחל חסודי מיכמה לטוק וביבמות פ"ו ע"ב ולא נעשה מתים כחיים לענין יבום מק"ו וכו' עד דרכיה דרבי נועס וכו' ועיין בנך י"ו ע"ב ברוס' ד"ה אשה אחיו שלא סיה בשולמו וכו' ומעשה חני אומר כיונל בזה בלוחל הסודי סיוס יקח חיס חסס ולמחר יתלה וישתה שמו לשס חמיו ויגרס בזה חשחו או יתום כל יתמו לסכנה ואין זה דרכי טעס ולא חמיר סלוס סוף חדל סיה סיונל סיונל סיה חלף על עם העלס שהוא עם ערוסה ולא על עם המתחשס. ומלכד כל זה לפי מכתבך רועה חוקך להחמק עם לורכא מרבנן ואומר מלטה סוף. וחמתי על רוב העולם שלחם בשם לעס הארץ הוא פשוט אללס ואין מושג להמנע והוא נגד דברי חז"ל שאמרו כאלו כופתה ומישה לפני חרי ולהתחנן עם לורכא מרבנן שמתו סס שוחלים ולא חלף תורה סלימה שלט כליוסח בעלמח. ולכן לדעמי יגמור חיתך הסידוק סיה ויעסע מעסיו לשס שמיס דברי רבן סד"ס:

9) ח"ו י"ו ח"ו

לא יהיה לך בביתך אישה ואישה גדולה וקטנה (דברים כה יד)

1 יש שהצ"ח"ר מפתח בפנים אחרים לומר לא יחיד אני בדבר זה יש בעיר כמה וכמה שיש להם מדות ומשקלות חסרות ועי"ז הם מולזלין במקחים והקונה אינו ידע מזה מאומה ועל ידי זה הוא מתיר לגפשו לעשות כמעשיהם. ובאמת הוא חסרון באמונת ההשגחה דידוע דהקב"ה זן ומפרנס לכל העולם כולו ומונותיו של אדם קצובין לו מר"ה והקב"ה הלא לא קצב לו פרנסתו בדרך איסור רק בדרך היתר ורק האדם בעצמו מחליף אותו לאיסור וע"כ צריך האדם להתחוק אמנותו בדי' ולא להתרפות ובודאי יתן ד' שבהמשך הזמן מתפרנס לפני הכל בין לישראל בין לאומות העולם שזה האיש משקלו ומדתו אמת הכלל שישכו אצלו. ולהיפך בעלי המרמה יתפרסם לבסוף רמאותם ושקרונתם לעיני הכל. ואפילו אם יראה על חביריו שלפי שעה יתוסף פרנסתם עבור זה לא ילמוד ממעשיהם וידע כי (1) השפעה זו איננה מהשפעת אלקים ורק ממקום אחר יהלך והוא מחליף בזה עולם עומד בעולם עובר ועתידים ליתן הדין על כל פעם ופעם. הכסף ג"כ לא ישאר אצלם כי יאבד לבסוף בענין רע ע"י מחלות ושאר סיבות כי אנשים כאלו בודאי נחלש אצלם אמונה בשכר ועונש וחושבין שהוא עולם של הפקר ובה שיוכל להכניס בידו הוא שלו וכבר אמר הגביא צפניה (קפיטל א) ופקדתי על האנשים הקופאים על שמריהם האומרים לא ייטיב ד' ולא ירע והיה חילם למשיסה ובתיחם

ארבעים יבנו (דברים כה ג)

שם טו

בוה יבואר היטב טעם מאמר הגמרא מכוח שאמר כמה טפשי הגי אינשי דקיימי מקמי ס"ח ולא קיימי מקמי גברא רבה דאלו התורה אמרה ארבעים יבנו ואחו רבנן ובצרי חדא אחרי שבאמת יש לו לת"ח ג"כ ענין קדושת התורה וכנ"ל והגמרא רוצה להכריח עוד גדול כח קדושת תורה שבע"פ שיש לו לת"ח עוד במוחו ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם שקבלו מסיני שבהו יש כח לברר את התורה ולהוציא לפעמים את המקרא מידי פשוטו.

שם עולם חלק שני פרק ה בגי'ה

11 י"ג א ו' א ק"ק

להרגיש מה שאמרה תורה (דברים יד, א) 'בנים אחס לה' אלקיכם', אומרים בר"ה אס כעבדים אס כבנים, ראיתי בדרך צרות מצעל צרות כהונת עולם (בספר שפתי קדושים פ' ראה), כי אדם המסופק מחסוך מחמת ספיקו כמו שמצינו בגמ' (מדרס ג, א ר"ע ה' סוכן ועי' גרין סס), ולכן אמרה התורה 'בנים אחס' וגו' לא חתגודדו, כי אין על מה להמגודד ולהחמק מחמת ספק, כי בודאי אחס בנים. וקאי הנשמה הקדושה של יהודי שהוא חלק אלקי ממעל שהוא בן למקום יש לו חשיבות גדולה מאל.

אדם רשע המקבל מלקות הרי הוא מקבל רק ל"ט ולא ארבעים, כי גס נשמחו של המוטע הגדול ביותר הנקרא במורה בשם

רשע, הוא חשוב כ"כ, כי יכול להיות מאיר עד שהוא עולה במדרגה יותר מקדושת התורה, ועדיין יש ביכולתו להאיר כ"כ, ולכן הוא מקבל רק ל"ט מלקות, והוא דבר שצריך להביא חיזוק גדול לאדם, לראות עד כמה יקר כל נפש יהודי, וכל אחד יש אוצר הכי גדול, אפי' חטא הרבה, ומזה צריך להתעורר לשוב לה'.

ימי אלול הם ימי הכנה לראש השנה, ויש ביכולת האדם להגיע ראש השנה להתחדשות ולהיות בבחינת נולד מחדש, כדרשת חז"ל עה"פ (פסלים כג, זב) 'לעס נולד כי עשה', והכל תלוי בהכנה בימי האלול. הנהגות בדרשותיו אמר כי לידה בא עם זער מקודם, ואס ליכא זער אז אין זה סימן טוב, ולכן רק כאשר בימי האלול מרגישים כי בא ר"ה אז זוכים בר"ה לזה ההתחדשות. נשאר כ"א יום לראש השנה, בבחינת שם אהי, שהוא יום החזרה וזוהי אהי הוא אני עקיד להיות,

איתא בגמ' מכוח (כג, ז) 'אמר רבא כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה דאילו בס"ח כתיב ארבעים ואחו רבנן בנרו חדא', והרבה פירושים נאמרו לזכר המשך הדברים, למה דייקא מפני דין זה שחדשו רבנן זריכים לקום בפניהם, ולקום מפניהם יותר מס"ח. ופי' החת"ס בזה דבר נפלא.

הנה מבואר ברמב"ן ויסודו במדרשים דיש צי טעמים למספר ארבעים, או מפני יצירת הולד הוא צמ' יוס, או מפני שהמורה נתנה בארבעים יום, והחילוק בין צ' הטעמים אומר החת"ס הוא אי צריך לקבל ארבעים מלקות שלימות, כי התורה נתנה בארבעים יום מעל"ע, משא"כ יצירת האדם אינו צמ'

יוס שלימים. נמצא כי אס נותנים רק ל"ט מלקות הרי מבואר שתיקר הטעם הוא מחמת יצירת הולד שהוא צמ' יוס. ולפי"ז אנו רואים דבר נפלא, כי הפגם שאדם פוגם בעת עבירה וגורם ירידה בנפשו, ועי"ז מוגע עצמו מלהיות

צדיק, ואילו הי' צדיק הי' נפשו יותר חשוב מהתורה, נמצא שהפגם של העבירה בנפש האדם הוא יותר מהפגם שהוא פוגם בהמורה הקדושה, ולכן מקבל ל"ט מלקות עבור הפגם בנפש האדם ולא ארבעים מאל הפגם במורה הק'. ולפי"ז מבואר היטב דברי הגמ' כי מזה הדרשה דייקא אנו רואים החשיבות של 'גברא רבה' שהוא גדול יותר מהספר תורה. ולכן מסיים החת"ס, מזהיר התורה שלא יוסיף להלקות יותר, דהיינו שירצה ליתן מ' שלימות ויאמר כי הוא נגד הפגם שפגם בהמורה

שנתנה צמ' יוס, כי 'ונקלה אחיך לעיניך', כי עי"ז יגרום ציון לנפש האדם שהוא אינו